

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΗΣ ΔΕΗ κ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤ

Έτσι δεν θα χαθεί η

Η εκμετάλλευση του υδροδυναμικού του Αώου και του Αχελώου θα διπλασιάσει την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος της χώρας, στα επόμενα χρόνια.

Είναι ωφέλιμο για τη χώρα να εκμεταλλευτεί το υδροδυναμικό της για ηλεκτροπαραγωγή, έτσι ώστε να κερδίσει πολύτιμο συ-

ΤΟΥ Κ. ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΥ

νάλλαγμα που χάνεται στο εξωτερικό με την αγορά πετρελαίου, όμως η ΔΕΗ, που πρόκειται να εκτελέσει την κατασκευή των έργων, αναλαμβάνει μια μεγάλη ευθύνη: Να προστατέψει - παράλληλα - το περιβάλλον ή να το αναπλάσει, για να μην αλλοιωθούν η πανίδα και η χλωρίδα.

Οι οικολόγοι, επανειλημμένα έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου, γιατί πιστεύουν ότι δεν λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της πλούσιας και πολύτιμης βλάστησης και τη διάσωση της πέστροφας των δύο αυτών ποταμών.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΑΩΟ

Ας δούμε όμως τι έργα θα γίνουν στον Αώο και μετά, ας αφήσουμε τους αρμόδιους της ΔΕΗ να απαντήσουν για τα μέτρα που παίρνουν για την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας.

□ Ο διευθυντής του κλάδου μελετών της διεύθυνσης ανάπτυξης υδροηλεκτρικών έργων της ΔΕΗ κ. Δημήτρης Χατζηνευθίου, λέει:

□ «Στο σύνολο των έργων που προγραμματίσαμε, συμπεριλαμβάνεται και το έργο Πουρναρίου.

«Θα πρέπει όμως στο σημείο αυτό να διευκρινίσω ότι μόνο μια μικρή ποσότητα από τα νερά του Αώου θα εκτρέψουμε γύρω στα 6 κυβικά μέτρα νερό το δευτερόλεπτο. Για παράδειγμα, θα αναφέρω ότι στο Ελεύθερο, η παροχή είναι 27,2 κυβικά μέτρα το δευτερόλεπτο και έτσι το νερό που θα συνεχίσει να περνά μετά τα έργα θα είναι 21 και κάτι κυβικά μέτρα το δευτερόλεπτο. Έτσι, δεν θα υπάρξει κανένα πρόβλημα, ούτε για τη χαράδρα του Αώου, ούτε για την αρδευση του κάμπου της Κονιτοπής. Στην ουσία, ο χώρος που πρέπει να προστατευτεί, είναι από τη γέφυρα της Κονιτοπής μέχρι το Ελεύθερο. Το τμήμα αυτό της χαράδρας δεν πρόκειται να περραστεί, γι' αυτό, ένα ακόμη έργο που προγραμματίζουμε, θα γίνει πάνω από το Ελεύθερο και δέξια, αφού πρώτα γίνουν οι σχετικές μελέτες.

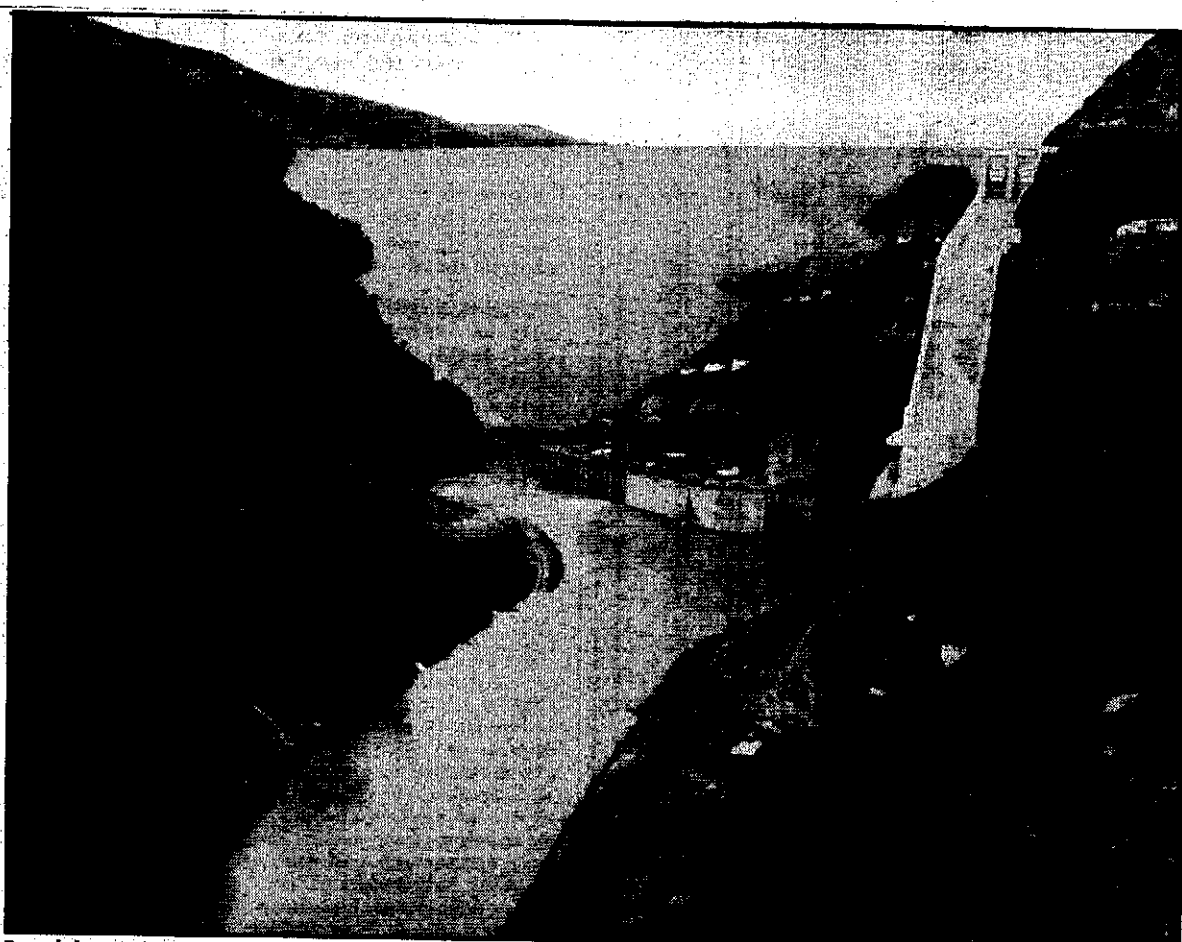
ΕΡ.: Κι όμως, οι μελέτες μπορεί να γίνουν, αλλά κάποιο σημαντικό έργο, όπως μία «σκάλα» διαφυγής των ψαριών, δεν γίνεται ή αν γίνει, θα γίνει μετά την κατασκευή του φράγματος. Έτσι η πέστροφα δεν μπορεί να ανέβει στις πηγές όπου θα γεννηθεί...

ΑΠ.: Προβλέπουμε την κατασκευή κλιματισμών και τον εν συνεχεία εμπλουτισμό των ποταμών, έτσι ώστε να μη χαθεί η ζωή από τα ποτάμια. Μελετούμε το περιβαλλοντικό από όλες τις πλευρές - πανίδα, χλωρίδα, από πλευράς κατακλισηών, απαλλοτριώσεων, καταυλισμών - και προγραμματίζουμε επανορθωτικά μέτρα, ώστε να μειώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥΡΝΑΡΙΟΥ

Ας έρθουμε όμως τώρα στα έργα που πρόκειται να γίνουν και επανερχόμαστε στα περιβαλλοντικά.

Θα πρέπει να σημειώσουμε - λέει ο κ. Χατζηνευθίου - ότι το Πουρνάρι, που

Γενική άποψη του φράγματος «Βασίλειος Παύλος», του υπερχειλιστού (δεξιά) και του σταθμού παραγωγής ρεύματος, εγκατεστημένης ισχύος 436.000 κιλοβάτ (μονάδες 4 x 109.000 KW). Θα προστεθεί αργότερα και πέμπτη μονάδα της ίδιας ισχύος

προαναφέραμε, είναι σταθμός ηλεκτροπαραγωγής στην Άρτα και λειτουργεί με νερά του Αράχθου. Τώρα, πώς τα νερά του Αώου θα φτάσουν στον Αράχθο και ποια έργα θα γίνουν, θα το δούμε στη συνέχεια, αφού μιλήσουμε λίγο για το Πουρνάρι.

Σ' ένα μέσο έτος, στο Πουρνάρι, μπαίνουν 2 δισ. 100 εκ. κυβικά μέτρα νερό. Σ' ένα ξηρό έτος, μπαίνουν 1 δισ. 350 εκ. κυβ. μέτρα. Επομένως, τα 130 εκ. κυβικά μέτρα νερό που θα πάρουμε από τον Αώο, είναι πολύ λίγο νερό.

Για τις αρδευτικές ανάγκες του κάμπου της Άρτας (από το Πουρνάρι), το 1981, πήραν 94 εκ. κυβικά μέτρα, το 1982, πήραν 131 εκ. κυβικά μέτρα και οι σημερινές ανάγκες υπολογίζονται σε 150 εκ. κυβ. μέτρα. Οι μελλοντικές ανάγκες, όπως λένε από το υπουργείο Γεωργίας, για 560.000 στρέμματα, θα είναι 300 εκ. κυβικά το χρόνο. Το νερό αυτό υπάρχει, όμως επειδή δεν υπάρχει το κατάλληλο έργο (αναρρυθμιστικό), το νερό που παίρνουν από το Πουρνάρι για άρδευση, δεν περνάει από τις τουρμπίνες και δεν παράγει ενέργεια. Έτσι, φτιάχνουμε το αναρρυθμιστικό έργο «Πουρνάρι 2», ώστε να είναι δυνατό, στο εξής, να τουρμπινάρεται το νερό των αρδεύσεων και να πάρουμε μια πρόσθετη ενέργεια 50 γιγαβατώραν από το μεγάλο σταθμό και άλλες 50 γιγαβατώρας θα μας δώσει το «Πουρνάρι 2». Γίνεται λοιπόν φανερό, ότι δεν χρειάζομαστε το νερό για το Πουρνάρι, όπως γράφανε ή όπως ισχυρίζονται πολλοί.

ΕΞΑΠΛΑΣΙΟ ΤΟΥ ΛΟΥΡΟΥ

ΕΡ.: Ας δούμε τώρα το έργο που αρχίζει με την εκτροπή των 6 κυβικών μέτρων νερού το δευτερόλεπτο, του Αώου.

ΑΠ.: Κατ' αρχήν, κατασκευάζουμε το εργοστάσιο του Αώου στο οροπέδιο των πηγών του ποταμού.

Θα πάρουμε 4,3 κυβικά μέτρα νερό το δευτερόλεπτο, από τον Αώο και 1,6 κυβ. μ. νερό το δευτερόλεπτο από ένα μικρότερο ποτάμι, το οποίο χύνεται πιο κάτω στον Αώο. Έτσι εξοικονομούμε τα 6 κυβ. μ. νερό το δευτερόλεπτο. Για να πάρουμε το

1,6 κυβ. μ. νερό το δευτ. κάνουμε μια σήραγγα μήκους 6,2 χλμ. περίπου, προϋπολογισμού 4,5 δισ. δρχ. Με το σύνολο αυτού του νερού, θα παράγουμε στον Αώο 310 γιγαβατώρας, δηλαδή 6 φορές πάνω από την ενέργεια που παίρνουμε από το Λούρο ή, για να το πούμε αλλιώς, θα είναι μια παραγωγή για 310.000 νοικοκυριά.

Από το νερό αυτό, δηλαδή, τα 6 κυβικά μέτρα νερό το δευτερόλεπτο που θα πηγαίνουν στο Μετσόβιτικο, θα παράγουμε 46 γιγαβατώρας, ήτοι θα παράγουμε το αναγκαίο ηλεκτρικό ρεύμα για 46.000 νοικοκυριά.

Στο σημείο εκείνο, θα γίνει νέο φράγμα και διώρυγα προς το Περιστέρι όπου θα γίνει ο σταθμός του Μετσόβιτικου. Τα ίδια νερά, πιο κάτω, πέφτουν στον Αράχθο, όπου και θα γίνει φράγμα στη θέση Στενό, κοντά στο χωριό Κράφη. Ένα άλλο φράγμα θα γίνει κοντά στο χωριό Μιχαλίτσι. Τα δύο αυτά φράγματα, θα συνδεθούν με σήραγγα. Από το Καλλαρύτικο θα ξεκινήσει μια σήραγγα 7 χλμ. που θα πηγαίνει στη γέφυρα Πλάκας, όπου και θα είναι ο σταθμός. Με τα ίδια νερά (6 κυβ. μ. ανά δευτ.) θα παράγονται 114 γιγαβατώρας. Πιο κάτω, στη θέση Άγιος Νικόλαος, στο χωριό Δαφνοτή, γίνεται νέο φράγμα και έτσι από τα 6 και πάλι κυβ. μ. ανά δευτ. που πήραμε από τον Αώο θα έχουμε άλλες 42 γιγαβατώρας.

Είναι φανερό ότι το σύνολο των νερών θα δίνει πολύ περισσότερες γιγαβατώρας, καθώς τα 6 κυβ. μ. ανά δευτ. θα εμπλουτίζονται καθ' οδόν με τα νερά του Μετσόβιτικου, Αράχθου και άλλων παραποτάμων.

Έτσι, πιο κάτω από τον Άγ. Νικόλαο, θα έχουμε το σταθμό στα Πιστιανά και θα παράγουμε 22 γιγαβατώρας από το νερό του Αώου και στο Πουρνάρι θα πάρουμε άλλες 35 γιγαβατώρας. Από το «Πουρνάρι 2», θα έχουμε άλλες 4 γιγαβατώρας. Το σύνολο της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος που θα πάρουμε από τα 6 κυβ. μ. νερό ανά δευτ., του Αώου, είναι 573 γιγαβατώρας.

ΕΡ.: Πότε υπολογίζετε πως θα ολοκληρωθεί το έργο;

ΑΠ.: Το έργο των πηγών Αώου, άρχισε να κατασκευάζεται το 1982 και οι μεγάλες συμβάσεις μπήκαν στα μέσα του 1983, οπότε άρχισαν και να ξεδεδυνται πολλά χρήματα. Μέχρι τέλους του 1985, προβλέπεται να έχουμε ξεδεδυνεί 8,5 δισ. δρχ. Το συνολικό κόστος προϋπολογίζεται σε 22 δισ. δρχ. και θα πρέπει να προσθέσουμε άλλα 4,6 δισ. δρχ. για τον εμπλουτισμό που είπαμε. Αυτά, σε τιμές 1.1.1985.

Το έργο του Αώου προβλέπεται να λειτουργήσει το 1988. Το έργο του εμπλουτισμού (τα 6,5 χλμ. της σήραγγας) έχει διακηρυχθεί και θα πάρουμε προσφορές στις αρχές του 1986. Είναι προγραμματισμένο να κατασκευασθεί μέχρι το 1991.

ΕΡ.: Αναφέρατε την παραγωγή σε ρεύμα που θα έχουμε από τα 6 κυβ. νερό ανά δευτ. σε όλη τη φάση που θα χρησιμοποιηθεί το νερό του Αώου. Πόσο όμως ρεύμα θα πάρουμε μετά τον εμπλουτισμό του νερού αυτού;

ΑΠ.: Ο σταθμός Πουρναρίου, λειτουργεί ήδη. Για το σταθμό «Πουρναρίου 2» έχουμε αρχίσει δημοπράτηση της πρώτης σύμβασης και προβλέπουμε να τελειώσει την άνοιξη του 1989.

Το Μετσόβιτικο τώρα: Προχωρεί η μελέτη και προβλέπουμε να λειτουργήσει στο σταθμό αρχές του 1992. Το σύνολο της παραγωγής θα είναι 70 περίπου γιγαβατώρας.

Μετά, έχουμε, το έργο Στενού Καλλαρύτικου, το οποίο θα παράγει συνολικά 702 γιγαβατώρας. Η μελέτη δημοπράτησης αυτού του έργου έχει ήδη τελειώσει, πλην όμως είναι ένα μεγάλο και ακριβό έργο και δεν έχει μπει ακόμη στο πρόγραμμα της ΔΕΗ.

Το επόμενο έργο είναι του Αγ. Νικόλαου, το οποίο και θα παράγει συνολικά 386 γιγαβατώρας. Για το έργο αυτό, είναι έτοιμη η μελέτη δημοπράτησής του. Είναι προγραμματισμένο έργο και θα τελειώσει νωρίτερα απ' ό,τι προβλέπεται. Η κατασκευή θα αρχίσει το 1986 και θα δημοπρατήσουμε την πρώτη σύμβαση μέσα στο 1985. Η αποπεράτωση - σύμφωνα με το πρόγραμμα - είναι για το 1993. Πιστεύουμε ότι θα λειτουργήσει στα μέσα του 1992. Η παραγωγή του σταθμού Πιστιανών,

Το φράγμα «Βασίλειος Παύλος», ύψους 77 μέτρων, σήραγγες υδροληψίας και στο βάθος η

θα είναι 210 γιγαβατώρας. Δεν είναι προγραμματισμένο έργο. Θα ακολουθήσει αμέσως μετά τον Άγ. Νικόλαο.

• Ας έρθουμε τώρα στο Πουρνάρι, που ήδη λειτουργεί. Σε μια μέση χρονιά θα πρέπει να παράγει 420 γιγαβατώρας, σε σχέση με τις 385 γιγαβατώρας που πρέπει να παράγει τώρα. Στην ξηρή χρονιά θα πρέπει να παράγει 217 γιγαβατώρας. Για παράδειγμα αναφέρω ότι το 1982 παρήγαγε 296 γιγαβατώρας.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ

ΕΡ.: Ας έρθουμε τώρα σ' ένα πολύ λεπτό θέμα. Ψάρια, λοιπόν, και καλά να γίνουν τα έργα. Το πρόβλημα που προκύπτει, είναι η αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος και η καταστροφή της πανίδας και της χλωρίδας. Ο Αώος, και ο Αράχθος, καθώς και παράποταμοι αυτών των ποταμών, περνούν από θαυμάσιες χαράδρες και έχουν ψάρια - πέστροφες από τις καλύτερες ποιότητες που απέμειναν στην Ευρώπη. Τι μέτρα θα πάρετε;

ΑΠ.: Κινούμαστε για να αναθέσουμε όσες μελέτες δεν έχουν γίνει (σαν διεύθυνση) και προτιθέμε να αναπλάσουμε το περιβάλλον και να αξιοποιήσουμε τουριστικά τις περιοχές. Δεν νομίζω πως θα υπάρξουν αντιρρήσεις από τη μεριά της διοίκησης της ΔΕΗ. Είναι προφανές ότι όλα τα έργα θα μπορούν να αρδεύσουν τις γύρω περιοχές.

Θα προσπαθήσουμε - όπως προανέφερα - να δοθήσουμε στο να μη χαθούν οι πέστροφες από τα ποτάμια και θα φτιάξουμε τα σχετικά περάσματα (παρακαμπτήριες σκάλες) για να πηγαίνουν να γεννούν στις πηγές. Θα κάνουμε ό,τι υποδείξουν οι ειδικοί.

ΕΡ.: Νομίζω πως πρέπει να γίνουν οι «σκάλες» και μετά τα έργα...

ΑΠ.: Οι ειδικοί μελετητές θα προτείνουν, κι εμείς θα φροντίσουμε να λύσουμε τα προβλήματα. Δεν νομίζω πως πρέπει να ανησυχεί ο κόσμος. Η μελέτη που θα εκπονηθεί, θα καλύπτει προβλήματα όπως: το